

Oikeustapauskokoelma

UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (suuri jaosto)

19 päivänä joulukuuta 2019*

Ennakkoratkaisupyyntö – Direktiivi 2000/31/CE – Tietoyhteiskunnan palvelut – Direktiivi 2006/123/EY – Palvelut – Ammattimaisten ja satunnaisten majoittajien, jotka voivat tarjota vuokralle majoituspaikkoja, saattaminen yhteen tällaista majoitusta etsivien henkilöiden kanssa – Luokittelu – Kansallinen säännöstö, johon sisältyy kiinteistönvälittäjän ammatin harjoittamista rajoittavia sääntöjä – Direktiivi 2000/31/EY – 3 artiklan 4 kohdan b alakohdan toinen luetelmakohta – Velvollisuus ilmoittaa toimenpiteistä, joilla rajoitetaan tietoyhteiskunnan palvelujen tarjoamisen vapautta – Ilmoittamatta jättäminen – Kysymys siitä, voidaanko toimenpiteeseen vedota palvelujen tarjoajaa vastaan – Rikosoikeudellinen menettely, jossa asianomistaja on esittänyt yksityisoikeudellisen vaatimuksen

Asiassa C-390/18,

jossa on kyse SEUT 267 artiklaan perustuvasta ennakkoratkaisupyyntöstä, jonka juge d'instruction du tribunal de grande instance de Paris (Pariisin alioikeuden tutkintatuomari, Ranska) on esittänyt 7.6.2018 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut unionin tuomioistuimeen 13.6.2018, saadakseen ennakkoratkaisun rikosasiassa, jossa vastaajana on

X,

ja jossa muina osapuolina ovat

YA,

Airbnb Ireland UC,

Hôtelière Turenne SAS,

Association pour un hébergement et un tourisme professionnels (AHTOP) ja

Valhotel,

UNIONIN TUOMIOISTUIN (suuri jaosto),

toimien kokoonpanossa: presidentti K. Lenaerts, varapresidentti R. Silva de Lapuerta, jaostojen puheenjohtajat A. Arabadjiev, E. Regan, P. G. Xuereb ja L. S. Rossi sekä tuomarit E. Juhász, M. Ilešič, J. Malenovský, D. Šváby (esittelevä tuomari) ja N. Piçarra,

julkisasiamies: M. Szpunar,

kirjaaja: hallintovirkamies V. Giacobbo-Peyronnel,

* Oikeudenkäyntikieli: ranska.

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 14.1.2019 pidetyssä istunnossa esitetyn,

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

- Airbnb Ireland UC, edustajinaan D. Van Liedekerke, O. W. Brouwer ja A. A. J. Pliego Selie, advocaten,
- Association pour un hébergement et un tourisme professionnels (AHTOP), edustajinaan B. Quentin, G. Navarro ja M. Robert, avocats,
- Ranskan hallitus, asiamiehinään E. de Moustier ja R. Coesme,
- Tšekin hallitus, asiamiehinään M. Smolek, J. Vlácil ja T. Müller,
- Espanjan hallitus, asiamiehenään M. J. García-Valdecasas Dorrego,
- Luxemburgin hallitus, asiamiehenään aluksi D. Holderer, sittemmin T. Uri,
- Euroopan komissio, asiamiehinään L. Malferrari, É. Gippini Fournier ja S. L. Kaléda,

kuultuaan julkisasiamiehen 30.4.2019 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

- 1 Ennakkoratkaisupyyntö koskee tietoyhteiskunnan palveluja, erityisesti sähköistä kaupankäyntiä, sisämarkkinoilla koskevista tietyistä oikeudellisista näkökohdista 8.6.2000 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2000/31/EY (direktiivi sähköisestä kaupankäynnistä) (EYVL 2000, L 178, s. 1) 3 artiklan tulkintaa.
- 2 Tämä pyyntö on esitetty tuntematonta ("X") vastaan vireille pannussa rikosasiassa, jossa on kyse muun muassa varojen käsittelemisestä ammattikortittoman henkilön kiinteistön ja liikeomaisuuden välittämistä ja hallintotoiminnan yhteydessä.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Unionin oikeus

Direktiivi 98/34/EY

- 3 Teknisiä standardeja ja määräyksiä ja tietoyhteiskunnan palveluja koskevia määräyksiä koskevien tietojen toimittamisessa noudatettavasta menettelystä 22.6.1998 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 98/34/EY (EYVL 1998, L 204, s. 37), sellaisena kuin se on muutettuna 20.7.1998 annetulla Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivillä 98/48/EY (EYVL 1998, L 217, s. 18) (jäljempänä direktiivi 98/34), 1 artiklan ensimmäisen kohdan 2 alakohdassa säädetään seuraavaa:

"Tässä direktiivissä tarkoitetaan:

--

- 2) 'palvelulla' kaikkia tietoyhteiskunnan palveluja, toisin sanoen kaikkia etäpalveluina sähköisessä muodossa palvelun vastaanottajan henkilökohtaisesta pyynnöstä toimitettavia palveluja, joista tavallisesti maksetaan korvaus.

Tässä määritelmässä tarkoitetaan:

- 'etäpalvelulla' palvelua, joka toimitetaan siten, että osapuolet eivät ole samanaikaisesti läsnä,
 - ilmaisulla 'sähköisessä muodossa' palvelua, joka lähetetään lähetyspaikasta ja vastaanotetaan määränpäässä tietoja elektronisesti käsittelevien laitteiden (mukaan lukien digitaalinen pakkaaminen) tai tietojen säilytyksen avulla ja joka lähetetään, siirretään ja vastaanotetaan kokonaan linjoja, radioyhteyttä, optisia tai muita elektromagneettisia välineitä käyttäen,
 - 'palvelun vastaanottajan henkilökohtaisesta pyynnöstä toimitettavalla palvelulla' palvelua, joka toimitetaan henkilökohtaisen pyynnön perusteella tapahtuvana tiedonsiirtona.
- ”

Direktiivi (EU) 2015/1535

- 4 Direktiivi 98/34 kumottiin ja korvattiin 7.10.2015 alkaen teknisiä määräyksiä ja tietoyhteiskunnan palveluja koskevia määräyksiä koskevien tietojen toimittamisessa noudatettavasta menettelystä 9.9.2015 annetulla Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivillä (EU) 2015/1535 (EUVL 2015, L 241, s. 1).
- 5 Direktiivin 2015/1535 1 artiklan 1 kohdan b alakohdassa säädetään seuraavaa:

”Tässä direktiivissä tarkoitetaan:

--

- b) 'palvelulla' kaikkia tietoyhteiskunnan palveluja, toisin sanoen kaikkia etäpalveluina sähköisessä muodossa palvelun vastaanottajan henkilökohtaisesta pyynnöstä toimitettavia palveluja, joista tavallisesti maksetaan korvaus.

Tässä määritelmässä tarkoitetaan:

- i) 'etäpalvelulla' palvelua, joka toimitetaan siten, että osapuolet eivät ole samanaikaisesti läsnä;
- ii) ilmaisulla 'sähköisessä muodossa' palvelua, joka lähetetään lähetyspaikasta ja vastaanotetaan määränpäässä tietoja elektronisesti käsittelevien laitteiden (mukaan lukien digitaalinen pakkaaminen) tai tietojen säilytyksen avulla, ja joka lähetetään, siirretään ja vastaanotetaan kokonaan linjoja, radioyhteyttä, optisia tai muita elektromagneettisia välineitä käyttäen;
- iii) 'palvelun vastaanottajan henkilökohtaisesta pyynnöstä toimitettavalla palvelulla' palvelua, joka toimitetaan henkilökohtaisen pyynnön perusteella tapahtuvana tiedonsiirtona.

Ohjeellinen luettelo palveluista, joita ei tarkoiteta tässä määritelmässä, on liitteessä I.”

- 6 Tämän direktiivin 5 artiklan 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Jäsenvaltioiden on toimitettava komissiolle välittömästi teknisiä määräyksiä koskevat ehdotukset, paitsi kun on kyse kansainvälisen tai eurooppalaisen standardin käyttöönosta sellaisenaan, jolloin pelkkä tiedonanto riittää, sanotun kuitenkin rajoittamatta 7 artiklan säännösten soveltamista. Niiden on toimitettava komissiolle myös ilmoitus niistä syistä, joiden vuoksi tällaisen teknisen määräyksen laatiminen on tarpeen, jollei näitä syitä selvitetä jo ehdotuksessa.

--”

- 7 Direktiivin 2015/1535 10 artiklan toisen kohdan mukaan viittauksia direktiiviin 98/34 pidetään vastedes viittauksina direktiiviin 2015/1535.

Direktiivi 2000/31

- 8 Direktiivin 2000/31 johdanto-osan kahdeksannessa perustelukappaleessa todetaan seuraavaa:

”Tämän direktiivin tavoitteena on luoda oikeudelliset puitteet, joiden avulla varmistetaan tietoyhteiskunnan palvelujen vapaa liikkuvuus jäsenvaltioiden välillä, eikä yhdenmukaistaa rikosoikeuden alaa sellaisenaan.”

- 9 Direktiivin 2000/31 2 artiklan a alakohdan, sellaisena kuin se oli voimassa ennen direktiivin 2015/1535 voimaantuloa, mukaan ”tietoyhteiskunnan palveluilla” tarkoitetaan direktiivin 98/34 1 artiklan ensimmäisen kohdan 2 alakohdassa tarkoitettuja palveluja. Tämän voimaantulon jälkeen tämä viittaus on ymmärrettävä siten, että se on tehty direktiivin 2015/1535 1 artiklan 1 kohdan b alakohtaan.

- 10 Direktiivin 2000/31 2 artiklan h alakohdassa tarkoitetaan

”h) ’yhteensovitulla alalla’ jäsenvaltioiden oikeusjärjestelmissä asetettuja, tietoyhteiskunnan palvelujen tarjoajiin tai tietoyhteiskunnan palveluihin sovellettavia vaatimuksia riippumatta siitä, ovatko vaatimukset yleisluonteisia vai erityisesti tähän tarkoitukseen suunnattuja.

i) Yhteensovitettu ala kattaa vaatimukset, joita palvelujen tarjoajan on noudatettava:

- aloittaessaan tietoyhteiskunnan palvelun tarjoamisen, kuten pätevyyttä, lupaa tai ilmoituksen tekoa koskevat vaatimukset,
- jatkaessaan toimintaa tietoyhteiskunnan palvelun tarjoajana, kuten palvelun tarjoajan käyttäytymistä koskevat taikka palvelun laatuun tai sisältöön liittyvät vaatimukset, joihin kuuluvat myös mainontaa ja sopimuksia koskevat vaatimukset, tai palvelun tarjoajan vastuuta koskevat vaatimukset.

ii) Yhteensovitettu ala ei kata seuraavia vaatimuksia:

- tavarihin sinänsä sovellettavat vaatimukset,
- tavarantoimituksiin sovellettavat vaatimukset,
- muulla tavalla kuin sähköisesti tarjottuihin palveluihin sovellettavat vaatimukset.”

- 11 Tämän direktiivin 3 artiklan 2 ja 4–6 kohdan sanamuoto on seuraava:

”2. Jäsenvaltiot eivät voi yhteensovitettuun alaan liittyvien syiden vuoksi rajoittaa toisesta jäsenvaltiosta peräisin olevien tietoyhteiskunnan palvelujen tarjoamisen vapautta.

--

4. Jäsenvaltiot voivat toteuttaa toimenpiteitä, joilla poiketaan 2 kohdan säännöksistä tietyn tietoyhteiskunnan palvelun osalta, jos:

a) toimenpiteet

- i) ovat tarpeellisia jollakin seuraavalla perusteella:
- yleinen järjestys, erityisesti rikosten ehkäisy, tutkinta, selville saaminen ja syytteenpano mukaan lukien alaikäisten suojelu ja erityisesti rotuun, sukupuoleen, uskontoon tai kansallisuuteen perustuvaan vihaan yllyttämisen torjunta ja yksittäisiin ihmisiin kohdistuvat ihmisarvon loukkaukset,
 - kansanterveyden suojelu,
 - yleinen turvallisuus, mukaan lukien kansallisen turvallisuuden ja puolustuksen turvaaminen,
 - kuluttajansuoja, mukaan lukien sijoittajien suoja;
- ii) kohdistuvat tiettyyn tietoyhteiskunnan palveluun, joka vahingoittaa i alakohdassa tarkoitettujen tavoitteiden saavuttamista tai joka vakavalla tavalla saattaa vaarantaa kyseisten tavoitteiden saavuttamisen;
- iii) ovat oikeassa suhteessa näihin tavoitteisiin;

b) jäsenvaltio on ennen kyseisten toimenpiteiden toteuttamista:

- pyytänyt 1 kohdassa tarkoitettua jäsenvaltiota toteuttamaan toimenpiteitä, eikä viimeksi mainittu ole niitä toteuttanut tai ne eivät ole olleet riittäviä, ja
- ilmoittanut komissiolle ja 1 kohdassa tarkoitettulle jäsenvaltiolle aikomuksestaan toteuttaa tällaisia toimenpiteitä,

sanotun kuitenkin vaikuttamatta tuomioistuimessa tapahtuvaan käsittelyyn eikä rikostutkintaan liittyviin toimenpiteisiin.

5. Jäsenvaltiot voivat kiireellisissä tapauksissa poiketa 4 kohdan b alakohdassa asetetuista edellytyksistä. Tässä tapauksessa toimenpiteistä on ilmoitettava mahdollisimman pian komissiolle ja 1 kohdassa tarkoitettulle jäsenvaltiolle mainiten samalla syyt, joiden perusteella jäsenvaltio katsoo, että kyseessä on kiireellinen tapaus.

6. Rajoittamatta jäsenvaltioiden mahdollisuutta jatkaa kyseisten toimenpiteiden toteuttamista komissio tutkii mahdollisimman pian, ovatko ilmoitetut toimenpiteet yhteensopivia yhteisön oikeuden kanssa. Jos komissio päätyy siihen lopputulokseen, että toimenpide on ristiriidassa yhteisön oikeuden kanssa, sen on pyydettävä, että kyseinen jäsenvaltio pidättyy toteuttamasta suunniteltuja toimenpiteitä tai lopettaa niiden toteuttamisen pikaisesti.”

Direktiivi 2006/123/EY

- ¹² Palveluista sisämarkkinoilla 12.12.2006 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2006/123/EY (EUVL 2006, L 376, s. 36) 3 artiklan 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Jos tämän direktiivin säännökset ovat ristiriidassa palvelutoiminnan aloittamisen ja harjoittamisen erityisiä näkökohtia tietyillä aloilla tai tietyissä ammateissa säatelevien muiden yhteisön säädösten kanssa, muiden yhteisön säädösten säännöksillä on etusija ja niitä sovelletaan kyseisiin aloihin ja ammatteihin. – –”

Ranskan lainsäädäntö

- 13 Kiinteistöjä ja liikeomaisuutta koskeviin tiettyihin liiketoimiin liittyvän toiminnan harjoittamisen edellytyksistä 2.1.1970 annetun lain nro 70-9 (loi n° 70-9, du 2 janvier 1970, réglementant les conditions d'exercice des activités relatives à certaines opérations portant sur les immeubles et les fonds de commerce; JORF 4.1.1970, s. 142), sellaisena kuin sitä sovelletaan pääasian tosiseikkoihin (jäljempänä Hoguet-laki), 1 §:ssä säädetään seuraavaa:

”Tämän lain säännöksiä sovelletaan luonnollisiin henkilöihin tai oikeushenkilöihin, jotka jatkuvaluonteisesti toteuttavat, myös sivutoimisesti, muiden kiinteistöjä koskevia liiketoimia tai osallistuvat niihin, kun ne liittyvät:

1° rakennettujen tai rakentamattomien, kalustettujen tai kalustamattomien kiinteistöjen ostamiseen, myymiseen, etsintään, vaihtamiseen, vuokraamiseen tai alivuokraamiseen, olipa tämä kausiluonteista tai jatkuvaa

--”

- 14 Hoguet-lain 3 §:ssä säädetään seuraavaa:

”Edellä 1 §:ssä tarkoitettua toimintaa voivat harjoittaa vain sellaiset luonnolliset henkilöt tai oikeushenkilöt, joilla on ammattikortti, jonka on myöntänyt alueellisen kauppa- ja teollisuuskamarin puheenjohtaja tai Île-de-Francen departementin kauppa- ja teollisuuskamarin puheenjohtaja Conseil d'État'n kuulemisen jälkeen annetussa asetuksessa vahvistettujen edellytysten mukaisesti ja siinä vahvistetuksi ajaksi ja jossa täsmennetään, mitä liiketoimia ne voivat tehdä. --

Tämä kortti voidaan myöntää vain luonnollisille henkilöille, jotka:

1° ovat esittäneet selvityksen soveltuvuudestaan ammattiin

2° osoittavat, että heillä on taloudellinen takuu, josta voidaan maksaa korvauksia --

3° ottavat ammatillisen vastuuvakuutuksen taloudellisten seurausten varalta; ja jotka

4° eivät ole rajoitetusti oikeustoimikelpoisia eivätkä liiketoimintakiellossa --

--”

- 15 Kyseisen lain 5 §:ssä säädetään seuraavaa:

”Edellä 1 §:ssä tarkoitettujen henkilöiden, jotka vastaanottavat tai pitävät hallussaan rahasummia -- on noudatettava Conseil d'État'n kuulemisen jälkeen annetussa asetuksessa vahvistettuja edellytyksiä, erityisesti rekisterinpitovelvollisuutta ja kuittien antamista koskevia edellytyksiä, ja lupaehdoista ilmeneviä muita velvollisuuksia.”

- 16 Tämän saman lain 14 §:n sanamuoto on seuraava:

”Kuuden kuukauden vankeusrangaistukseen ja 7 500 euron suuruiseen sakkoon on tuomittava se, joka:

- a) toteuttaa 1 §:ssä tarkoitettuja liiketoimia tai osallistuu niihin jatkuvaluonteisesti, myös sivutoimisesti, olematta 3 §:ssä säädetyn kortin haltija tai palautettuaan sen tai laiminlyötyään sen palauttamisen toimivaltaisen hallintoviranomaisen määräyksen nojalla

--”

17 Hoguet-lain 16 §:ssä säädetään seuraavaa:

”Kahden vuoden vankeusrangaistukseen ja 30 000 euron suuruiseen sakkoon on tuomittava se, joka:

1° edellä 1 §:ssä tarkoitettujen liiketoimien yhteydessä mistä tahansa syystä ja millä tahansa tavalla vastaanottaa tai pitää hallussaan mitä tahansa rahasummia, esineitä, omaisuutta tai arvopapereita:

a) joko 3 §:n vastaisesti; tai

b) asiakirjojen säilyttämistä ja kuittien toimittamista koskevien 5 §:ssä säädettyjen edellytysten vastaisesti, kun kyse on laissa edellytetyistä asiakirjoista tai kuiteista.”

--”

Pääasia ja ennakkoratkaisukysymykset

- 18 Airbnb Ireland UC on Irlannin oikeuden mukaan perustettu yhtiö, jonka kotipaikka on Dublin (Irlanti), ja se kuuluu Airbnb-konserniin, joka kuuluu useita yhtiöitä, jotka ovat suoraan tai välillisesti Yhdysvaltoihin sijoittautuneen Airbnb Inc:n omistuksessa. Airbnb Ireland tarjoaa sähköistä alustaa, jonka tarkoituksena on saattaa maksua vastaan yhteen erityisesti Ranskassa yhtäältä ammattimaisia ja satunnaisia majoittajia, jotka voivat tarjota vuokralle majoituspaikkoja, ja toisaalta henkilöitä, jotka etsivät tällaista majoitusta. Airbnb Payments UK Ltd, joka on Yhdistyneen kuningaskunnan oikeuden mukaan perustettu yhtiö, jonka kotipaikka on Lontoo (Yhdistynyt kuningaskunta), puolestaan tarjoaa maksupalveluja verkossa tämän yhteyden luomisen yhteydessä ja hallinnoi konsernin maksutoimintaa Euroopan unionissa. Lisäksi Airbnb France SARL -yhtiö, joka on Ranskan oikeuden mukaan perustettu yhtiö, on saanut Airbnb Irelandilta toimeksiannon markkinoida tätä alustaa käyttäjille Ranskan markkinoilla järjestämällä muun muassa mainoskampanjoita kohdeyleisölle.
- 19 Tämän palvelun lisäksi, johon kuuluu vuokranantajien ja vuokralaisten välisen yhteyden luominen sellaisen sähköisen alustan avulla, jolle ilmoitukset keskitetään, Airbnb Ireland tarjoaa vuokranantajille tiettyjä muita palveluja, kuten heidän palvelutarjouksensa sisällön määrittelevän lomakkeen, mahdollisuuden valokuvauspalveluun ja vastuuvakuutukseen sekä takuun, joka kattaa korkeintaan 800 000 euron suuriset vahingot. Lisäksi se asettaa vuokranantajien käyttöön valinnaisen toiminnon, jonka avulla vuokratasosta voi saada arvion markkinoiden keskihinnosta alustalla kertyneiden tietojen perusteella. Jos vuokranantaja hyväksyy vuokralaisen, vuokralainen siirtää Airbnb Payments UK:lle vuokrahinnan, johon lisätään Airbnb Irelandin 6–12 prosentin palvelumaksut. Airbnb Payments UK tallettaa rahat vuokranantajan lukuun ja toimittaa rahat tälle tilisiirrolla 24 tuntia sen jälkeen, kun vuokralaisen vuokra-aika on alkanut, minkä avulla vuokralaiselle mahdollistetaan se, että hän voi luottaa asunnon olemassaoloon, ja vuokranantajalle se, että tämä saa maksun. Lopuksi Airbnb Ireland on ottanut käyttöön järjestelmän, jossa vuokranantaja ja vuokralainen voivat jättää arvion asteikolla nollasta viiteen tähteä, ja nämä arviot ovat saatavilla kyseessä olevalla sähköisellä alustalla.
- 20 Airbnb Ireland on selittänyt, että käytännössä internetin käyttäjä, joka etsii vuokralle majoituspaikkaa, rekisteröityy samannimiselle sähköiselle alustalle ja valitsee paikan, jossa hän haluaa vieraila, sekä ajankohdan ja henkilömäärän. Tämän perusteella Airbnb Ireland toimittaa hänelle luettelon vapaista majoituspaikoista, jotka vastaavat hänen kriteerejään, jotta hän voi valita valintansa mukaisen asunnon ja varata sen verkossa.
- 21 Tässä yhteydessä kyseisen sähköisen alustan käyttäjät, olivat nämä vuokranantajia tai vuokralaisia, tekevät sopimuksen Airbnb Irelandin kanssa tämän alustan käytöstä ja Airbnb Payments UK:n kanssa kyseisen alustan välityksellä suoritetuista maksuista.

- 22 Association pour un hébergement et un tourisme professionnels (ammattimaisen majoittamisen ja matkailun alan liitto, AHTOP) jätti 24.1.2017 yksityisoikeudellisen vaatimuksen sisältävän asianomistajan rikosilmoituksen kiinteistön ja liikeomaisuuden välittämisen ja hallintotoiminnan harjoittamisesta ilman Hoguet-lain mukaista ammattikorttia 11.4.2012 ja 24.1.2017 välisenä aikana.
- 23 Rikosilmoituksensa tueksi tämä yhdistys vetoaa siihen, että Airbnb Ireland ei vain saata yhteen kahta osapuolta alustansa avulla vaan tarjoaa lisäpalveluja, jotka ovat tyypillisiä kiinteistöliiketoimien alalla toimivien välittäjien toiminnalle.
- 24 Mainitun rikosilmoituksen tekemisen jälkeen tribunal de grande instance de Paris'n (Pariisin alioikeus, Ranska) syyttäviranomainen toimitti 16.3.2017 rikosoikeudellisen menettelyn aloittamista koskevan hakemuksen, joka koski erityisesti varojen käsittelemistä Hoguet-lain vastaisesti ammattikortittoman henkilön kiinteistön ja liikeomaisuuden välittämisen ja hallintotoiminnan yhteydessä 11.4.2012 ja 24.1.2017 välisenä aikana.
- 25 Airbnb Ireland kiistää harjoittavansa kiinteistönvälitystoimintaa ja vetoaa siihen, ettei Hoguet-lakia voida soveltaa, koska se on ristiriidassa direktiivin 2000/31 kanssa.
- 26 Tässä tilanteessa juge d'instruction du tribunal de grande instance de Paris (Pariisin alioikeuden tutkintatuomari, Ranska) pohtii sitä, onko Airbnb Irelandin tarjoama palvelu luokiteltava kyseisessä direktiivissä tarkoitetuksi tietoyhteiskunnan palveluksi ja, jos näin on, onko direktiivi esteenä sille, että Hoguet-lakia sovelletaan tähän yhtiöön pääasian oikeudenkäynnissä, vai onko päinvastoin niin, ettei kyseinen direktiivi ole esteenä sille, että Airbnb Ireland asetetaan tämän lain nojalla rikosoikeudelliseen vastuuseen.
- 27 Näissä olosuhteissa juge d'instruction du tribunal de grande instance de Paris päätti lykätä asian käsittelyä ja esittää unionin tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:
- ”1) Sovelletaanko Airbnb Ireland[in] Irlannista käsin ylläpidetyn sähköisen alustan välityksellä Ranskassa tarjoamiin palveluihin [direktiivin 2000/31] 3 artiklassa tarkoitettua palvelujen tarjoamisen vapautta?
- 2) Voidaanko Airbnb Ireland[ia] vastaan soveltaa [Hoguet-laissa] säädettyjä kiinteistönvälittäjän ammatin harjoittamista Ranskassa rajoittavia sääntöjä?”

Ennakkoratkaisukysymysten tarkastelu

Ennakkoratkaisupyynnön tutkittavaksi ottaminen

- 28 Airbnb Ireland väittää, että ennakkoratkaisua pyytänyt tuomari katsoo virheellisesti, että sen toiminta kuuluu Hoguet-lain soveltamisalaan. Ranskan hallitus esitti istunnossa saman näkemyksen.
- 29 Tässä yhteydessä on muistutettava, että vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan olettamana on, että kansallisen tuomioistuimen niiden oikeudellisten seikkojen ja tosiseikkojen perusteella, joiden määrittämisestä se vastaa ja joiden paikkansapitävyyden selvittäminen ei ole unionin tuomioistuimen tehtävä, esittämällä unionin oikeuden tulkintaan liittyvillä kysymyksillä on merkitystä asian ratkaisun kannalta. Unionin tuomioistuin voi jättää tutkimatta kansallisen tuomioistuimen esittämän pyynnön ainoastaan, jos on ilmeistä, että pyydetyllä unionin oikeuden tulkitsemisella ei ole mitään yhteyttä kansallisessa tuomioistuimessa käsiteltävän asian tosiseikkoihin tai kohteeseen, jos kyseinen ongelma on luonteeltaan hypoteettinen taikka jos unionin tuomioistuimella ei ole tiedossaan niitä tosiseikkoja ja oikeudellisia seikkoja, jotka ovat tarpeen, jotta se voisi antaa hyödyllisen vastauksen sille esitettyihin kysymyksiin (tuomio 22.6.2010, Melki ja Abdeli, C-188/10 ja C-189/10, EU:C:2010:363, 27 kohta).

- 30 Nyt käsiteltävässä asiassa on niin, kuten Ranskan hallitus on keskeiseltä osin myöntänyt, että kun ennakkoratkaisua pyytänyt tuomari tiedustelee, voidaanko Hoguet-lain säännöksiin vedota Airbnb Irelandia vastaan, tämä johtuu siitä, että se katsoo implisiittisesti, että tämän yhtiön tarjoama välityspalvelu kuuluu kyseisen lain aineelliseen soveltamisalaan.
- 31 Ei kuitenkaan ole ilmeistä, että tulkinta, jonka ennakkoratkaisua pyytänyt tuomari on tehnyt Hoguet-laista, on ilmiselvästi mahdoton, kun ennakkoratkaisupyynnössä mainittujen kansallisten säännösten sanamuoto otetaan huomioon (ks. analogisesti tuomio 22.6.2010, Melki ja Abdeli, C-188/10 ja C-189/10, EU:C:2010:363, 28 kohta).
- 32 Airbnb Ireland väittää lisäksi, että Ranskan kansallista lainsäädäntöä kuvaillaan ennakkoratkaisupyynnössä suppeasti ja että myös muita kansallisia säännöksiä olisi pitänyt ottaa huomioon. Komissio puolestaan katsoo, ettei kyseisessä päätöksessä täsmennetä tosiseikkoja riittävästi.
- 33 Nyt käsiteltävässä asiassa ennakkoratkaisupyynnössä selostetaan merkityksellisiä kansallisia oikeussääntöjä sekä asian taustaa ja luonnetta lyhyesti mutta tarkasti. Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomari on siis riittävän selvästi määrittänyt sekä ne tosiasiat että ne oikeussäännöt, joihin nähden se esittää tulkintapyyntönsä unionin oikeudesta, ja toimittanut unionin tuomioistuimelle kaikki tarvittavat tiedot, jotta tämä voi vastata kysymykseen hyödyllisellä tavalla (tuomio 23.3.2006, Enirisorse, C-237/04, EU:C:2006:197, 19 kohta).
- 34 Näin ollen nyt käsiteltävää ennakkoratkaisupyyntöä ei voida jättää tutkimatta.

Alustavat huomautukset

- 35 AHTOP ja komissio väittävät omissa huomautuksissaan, että pääasiassa kyseessä olevaa säännöstöä on arvioitava paitsi direktiivin 2000/31 perusteella myös ammattipätevyyden tunnustamisesta 7.9.2005 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2005/36/EY (EUVL 2005, L 255, s. 22) ja maksupalveluista sisämarkkinoilla, direktiivien 97/7/EY, 2002/65/EY, 2005/60/EY ja 2006/48/EY muuttamisesta ja direktiivin 97/5/EY kumoamisesta 13.11.2007 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2007/64/EY (EUVL 2007, L 319, s. 1) perusteella.
- 36 Tältä osin on täsmennettävä, että kansallisten tuomioistuinten ja unionin tuomioistuimen välille SEUT 267 artiklalla luodussa yhteistyömenettelyssä unionin tuomioistuimen tehtävänä on antaa kansalliselle tuomioistuimelle hyödyllinen vastaus, jonka avulla kansallinen tuomioistuin voi ratkaista käsiteltäväkseen saatetun asian. Unionin tuomioistuin voi tätä tarkoitusta varten poimia kaikista kansallisen tuomioistuimen esittämistä seikoista ja erityisesti ennakkoratkaisupyynnön perusteluista ne unionin oikeussäännöt ja periaatteet, joita on syytä tulkita, kun otetaan huomioon pääasian riidan kohde, muotoillakseen uudelleen sille esitetyt kysymykset ja tulkitakseen kaikkia unionin oikeussääntöjä, joita kansalliset tuomioistuimet tarvitsevat ratkaistakseen niiden käsiteltäväksi saatetut asiat, vaikka näitä säännöksiä ei olisi nimenomaisesti mainittu kansallisten tuomioistuinten unionin tuomioistuimelle esittämässä kysymyksissä (ks. vastaavasti tuomio 16.7.2015, Abcur, C-544/13 ja C-545/13, EU:C:2015:481, 33 ja 34 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 37 On kuitenkin ainoastaan kansallisen tuomioistuimen tehtävänä määrittää niiden kysymysten kohde, jotka se aikoo esittää unionin tuomioistuimelle. Näin ollen silloin, kun ennakkoratkaisupyynnöstä itsestään ei ilmene, että tällainen uudelleenmuotoilu on tarpeen, unionin tuomioistuin ei voi arvioida Euroopan unionin tuomioistuimen perussäännön 23 artiklassa mainitun osapuolen pyynnöstä kysymyksiä, joita kansallinen tuomioistuin ei ole sille esittänyt. Jos kansallinen tuomioistuin katsoo oikeusriidan käsittelyn kuluessa, että unionin oikeuden tulkinnasta on saatava lisätietoja, sen on saatettava asia uudelleen unionin tuomioistuimen käsiteltäväksi (ks. vastaavasti tuomio 11.6.2015, Berlington Hungary ym., C-98/14, EU:C:2015:386, 48 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

38 Koska nyt käsiteltävässä asiassa ennakkoratkaisukysymyksissä ei lainkaan mainita direktiivejä 2005/36 ja 2007/64 eikä ennakkoratkaisupyynnössä esitetä muita selityksiä, jotka edellyttäisivät, että unionin tuomioistuimen on arvioitava näiden direktiivien tulkintaa voidakseen antaa ennakkoratkaisua pyytäneelle tuomioistuimelle hyödyllisen vastauksen, unionin tuomioistuimen ei tule arvioida kyseisiä direktiivejä koskevia perusteluita, koska tämä johtaisi siihen, että unionin tuomioistuin muuttaa sille esitettyjen kysymysten sisältöä.

Ensimmäinen kysymys

39 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee ensimmäisellä kysymyksellään lähinnä, onko direktiivin 2000/31 2 artiklan a alakohtaa tulkittava siten, että välityspalvelua, jonka tarkoituksena on saattaa yhteen sähköisen alustan avulla, korvausta vastaan, mahdollisia vuokralaisia ja lyhytaikaista majoituspalvelua tarjoavia ammattimaisia tai ei-ammattimaisia vuokranantajia ja jonka yhteydessä tarjotaan myös muita palveluita, joihin kuuluu vuokranantajan palvelutarjouksen sisällön määrittävä lomake, valokuvauspalvelu, vastuuvakuutus ja vahinkotakuu sekä toiminto, jonka avulla vuokrasta voi saada arvion, tai vielä näihin majoituspalveluihin liittyviä maksupalveluja, on pidettävä ”tietoyhteiskunnan palveluna”, joka kuuluu direktiivin 2000/31 soveltamisalaan.

40 Alustavana huomautuksena on todettava, mitä kukaan asianosaisista tai muista tähän menettelyyn osallistuneista ei ole kiistänyt, että pääasiassa kyseessä oleva välitystoiminta kuuluu SEUT 56 artiklassa ja direktiivissä 2006/123 tarkoitettuun palvelun käsitteeseen.

41 On kuitenkin myös muistutettava, että kyseisen direktiivin 3 artiklan 1 kohdan mukaan direktiiviä ei sovelleta, jos sen säännökset ovat ristiriidassa palvelutoiminnan aloittamisen tai harjoittamisen erityisiä näkökohtia tietyillä aloilla tai tietyissä ammateissa säatelevien muiden unionin säädösten kanssa.

42 Näin ollen sen määrittämiseksi, kuuluuko pääasiassa kyseessä olevan kaltainen palvelu direktiivin 2006/123 soveltamisalaan, kuten AHTOP ja Ranskan hallitus väittävät, vai päinvastoin direktiivin 2000/31 soveltamisalaan, kuten Airbnb Ireland, Tšekin ja Luxemburgin hallitukset sekä komissio väittävät, on määritettävä, onko tällainen palvelu luokiteltava direktiivin 2000/31 2 artiklan a alakohdassa tarkoitetuksi tietoyhteiskunnan palveluksi.

43 Kun otetaan huomioon niiden tosiseikkojen ajankohta, joihin viitataan AHTOP:n rikosilmoituksessa ja ennakkoratkaisua pyytäneessä tuomioistuimessa vireillä olevassa rikosoikeudellisessa menettelyssä, jossa asianomistaja on esittänyt yksityisoikeudellisen vaatimuksen, direktiivin 2000/31 2 artiklan a alakohdassa tarkoitettua tietoyhteiskunnan palvelun käsitteen määritelmässä on viitattu ensin direktiivin 98/34 1 artiklan ensimmäisen kohdan 2 alakohtaan ja sen jälkeen – 7.10.2015 alkaen – direktiivin 2015/1535 1 artiklan 1 kohdan b alakohtaan. Tätä määritelmää ei kuitenkaan muutettu miltään osin direktiivin 2015/1535 tultua voimaan 7.10.2015, ja tästä syystä tässä tuomiossa viitataan vain tähän direktiiviin.

44 Direktiivin 2015/1535 1 artiklan 1 kohdan b alakohdan mukaan käsitteellä ”tietoyhteiskunnan palvelu” tarkoitetaan ”kaikkia etäpalveluina sähköisessä muodossa palvelun vastaanottajan henkilökohtaisesta pyynnöstä tarjottavia palveluja, joista tavallisesti maksetaan korvaus”.

45 Nyt käsiteltävässä asiassa ennakkoratkaisua pyytänyt tuomari toteaa, kuten tämän tuomion 18 kohdasta käy ilmi, että pääasiassa kyseessä olevan palvelun tarkoituksena on saattaa yhteen sähköisen alustan avulla, korvausta vastaan, mahdollisia vuokralaisia ja lyhytaikaista majoituspalvelua tarjoavia ammattimaisia tai ei-ammattimaisia vuokranantajia, jotta ensin mainitut voivat varata majoituksen.

46 Tästä seuraa ensinnäkin, että tämä palvelu suoritetaan korvausta vastaan siitä huolimatta, että Airbnb Payments UK:n provisio peritään vain vuokralaiselta eikä myös vuokranantajalta.

- 47 Siltä osin kuin vuokranantajan ja vuokralaisen yhteen saattaminen tapahtuu sähköisen alustan välityksellä ilman, että yhtäältä välityspalvelun tarjoaja ja toisaalta vuokranantaja tai vuokralainen ovat samanaikaisesti paikalla, kyseinen palvelu on sähköisessä muodossa tarjottava etäpalvelu. Yhtäältä Airbnb Irelandin tai Airbnb Payments UK:n ja toisaalta vuokranantajan tai vuokralaisen välillä tehtävien sopimusten tekoprosessissa ei ole yhtäkään vaihetta, jossa osapuolet ovat yhteydessä muuten kuin sähköisen alustan välityksellä.
- 48 Lopuksi kyseinen palvelu tarjotaan sen käyttäjien erillisestä pyynnöstä, koska se edellyttää samanaikaisesti, että vuokranantaja laittaa verkkoon ilmoituksen ja että tästä ilmoituksesta kiinnostunut vuokralainen tekee henkilökohtaisen pyynnön.
- 49 Tällainen palvelu täyttää näin ollen direktiivin 2015/1535 1 artiklan 1 kohdan b alakohdassa tarkoitetut neljä kumulatiivista edellytystä, ja se on näin ollen lähtökohtaisesti direktiivissä 2000/31 tarkoitettu ”tietoyhteiskunnan palvelu”.
- 50 Kuten asianosaiset ja muut ennakkoratkaisumenettelyyn osallistuneet osapuolet väittävät, unionin tuomioistuin on kuitenkin katsonut, että vaikka kaikki nämä edellytykset täyttävä välityspalvelu on lähtökohtaisesti erillinen palvelu siitä myöhemmästä palvelusta, johon se liittyy, ja välityspalvelu on näin ollen luokiteltava ”tietoyhteiskunnan palveluksi”, asian on oltava eri tavalla, jos käy ilmi, että tämä välityspalvelu on erottamaton osa kokonaispalvelua, jonka pääasiallinen osatekijä on palvelu, joka luokitellaan oikeudellisesti eri tavalla (ks. vastaavasti tuomio 20.12.2017, Asociación Profesional Elite Taxi, C-434/15, EU:C:2017:981, 40 kohta).
- 51 Käsiteltävässä asiassa AHTOP väittää pääasiallisesti, että Airbnb Irelandin tarjoama palvelu on erottamaton osa kokonaispalvelua, jonka pääasiallinen osa on majoituspalvelu. Tässä tarkoituksessa se katsoo, ettei Airbnb Ireland vain saata yhteen kahta osapuolta sähköisen alustansa avulla vaan tarjoaa lisäpalveluja, jotka ovat tyypillisiä kiinteistöliiketoimien alalla toimivien välittäjien toiminnalle.
- 52 Vaikka Airbnb Irelandin tarjoaman välityspalvelun tarkoitus on tosin mahdollistaa majoituspaikan vuokraaminen, jonka osalta on riidatonta, että se kuuluu direktiivin 2006/123 soveltamisalaan, näiden palvelujen välisten yhteyksien luonteella ei kuitenkaan voida perustella sitä, että kyseinen välityspalvelu jätetään luokittelematta ”tietoyhteiskunnan palveluksi”, ja näin ollen sitä, ettei siihen sovelleta direktiiviä 2000/31.
- 53 Tällainen välityspalvelu on nimittäin luonteeltaan sellainen, että se on erotettavissa varsinaisesta kiinteistöliiketoimesta, koska sillä ei pyritä ainoastaan majoituspalvelun välittömään suorittamiseen vaan pikemminkin asettamaan käyttöön väline, joka helpottaa tulevia liiketoimia koskevien sopimusten tekemistä, sellaisen jäsenellän luettelon perusteella, jossa on Airbnb:n sähköisellä alustalla tarjottavat vapaat majoituspaikat, jotka vastaavat lyhytaikaista majoitusta etsivien henkilöiden asettamia kriteerejä. Airbnb Irelandin hallinnoiman sähköisen alustan keskeinen ominaisuus on tällaisen luettelon luominen niin majoittajia, joilla on vuokrattavia majoituspaikkoja, kuin tällaista majoitusta hakevia henkilöitä varten.
- 54 Tässä yhteydessä on todettava, että yhdenmukaistetulla tavalla esitettyjen tarjousten kokoelma, johon on liitetty välineet näiden tarjousten hakemista, paikallistamista ja vertailua varten, on merkityksensä vuoksi palvelu, jonka ei voida katsoa olevan pelkkä liitännäispalvelu suhteessa kokonaispalveluun, joka luokitellaan oikeudellisesti eri tavalla, eli majoituspalveluun.
- 55 Lisäksi Airbnb Irelandin tarjoaman palvelun kaltainen palvelu ei ole lainkaan välttämätön majoituspalveluiden suorittamisessa niitä käyttävien vuokralaisten ja vuokranantajien kannalta, koska kummallakin on useita muitakin kanavia, jotka ovat joissakin tapauksissa olleet jo kauan käytettävissä, kuten kiinteistövälitystoimistot, ilmoitukset joko paperilla tai sähköisessä muodossa tai kiinteistöjen vuokrausta välittävät internetsivustot. Tältä osin pelkäästään sen perusteella, että Airbnb Ireland kilpailee suoraan näiden viimeksi mainittujen kanavien kanssa tarjoamalla käyttäjilleen eli

vuokranantajille ja vuokralaisille innovatiivisen palvelun, joka perustuu tietoyhteiskunnan elinkeinotoiminnan erityispiirteisiin, ei voida päätellä, että kyseinen palvelu on välttämätön majoituspalvelun tarjoamista varten.

- 56 Lopuksi on todettava, että ennakkoratkaisupyynnöstä tai unionin tuomioistuimen käytettävissä olevaan asiakirja-aineistoon sisältyvistä tiedoista ei käy ilmi, että Airbnb Ireland vahvistaa sen alustaa käyttävien vuokranantajien pyytämien vuokrien määrät tai asettaa niille enimmäismäärän. Se asettaa korkeintaan niiden käyttöön valinnaisen toiminnon, jonka avulla vuokratasosta voi saada arvion markkinoiden keskihinnosta alustalla kertyneiden tietojen perusteella, mutta vuokran suuruuden vahvistaminen kuuluu yksinomaan vuokranantajalle.
- 57 Tästä seuraa, että Airbnb Irelandin tarjoaman kaltaisen välityspalvelun ei sellaisenaan voida katsoa olevan erottamaton osa kokonaispalvelua, jonka pääasiallinen osa on majoituspalvelu.
- 58 Tätä toteamusta ei voida kyseenalaistaa yhdenkään tämän tuomion 19 kohdassa mainitun muun palvelun takia, tarkasteltiinpa niitä yhdessä tai erikseen. Tällaisia palveluita on sitä vastoin pidettävä liitännäisinä, kun ne eivät ole vuokranantajien kannalta tavoite sinällään vaan keino nauttia Airbnb Irelandin tarjoamasta välityspalvelusta tai tarjota majoituspalveluja parhaissa olosuhteissa (ks. analogisesti tuomio 21.2.2008, *Part Service*, C-425/06, EU:C:2008:108, 52 kohta; tuomio 10.11.2016, *Baštová*, C-432/15, EU:C:2016:855, 71 kohta ja tuomio 4.9.2019, *KPC Herning*, C-71/18, EU:C:2019:660, 38 kohta).
- 59 Tämä pätee ensinnäkin siihen, että sen toiminnan lisäksi, jossa Airbnb Ireland saattaa vuokranantajia ja vuokralaisia yhteen sähköisen alustansa välityksellä, Airbnb Ireland tarjoaa vuokranantajille niiden palvelutarjouksen sisällön määrittävän lomakkeen, vuokrattavaksi tarjottavan asunnon valinnaisen valokuvauspalvelun sekä vuokranantajien ja vuokralaisten arviointijärjestelmän, johon tulevat vuokranantajat ja vuokralaiset voivat tutustua.
- 60 Tällaiset välineet liittyvät välitysalustoille ominaiseen yhteistyön logiikkaan, jonka avulla yhtäältä majoituksen etsijät voivat tehdä tietoisin valinnan vuokranantajien alustalla tarjoamista majoituksista ja toisaalta vuokranantajat voivat saada täysimääräisesti tietoa siitä, ovatko mahdollisina sopimuskumppaneina olevat vuokralaiset kunnollisia.
- 61 Tämä pätee myös siihen, että Airbnb Payments UK, joka on Airbnb-konsernin yhtiö, kerää vuokrahintaa vastaavan määrän vuokralaisilta ja siirtää sen tämän jälkeen vuokranantajille tämän tuomion 19 kohdassa mainittuja menettelytapoja noudattaen.
- 62 Tällaiset maksutavat, jotka ovat käytössä monilla sähköisillä alustoilla, ovat väline, jonka avulla turvataan vuokranantajien ja vuokralaisten väliset liiketoimet, eikä välityspalvelun varsinainen luonne voi muuttua pelkästään sen vuoksi, että nämä maksutavat ovat käytettävissä, varsinkaan silloin, kun tällaisiin maksutapoihin ei suoraan tai välillisesti ole yhdistetty majoituspalvelujen hintavalvontaa, kuten tämän tuomion 56 kohdassa todetaan.
- 63 Lopuksi on katsottava, että se, että Airbnb Ireland tarjoaa vuokranantajille vahinkotakuun ja mahdollisuuden vastuuvakuutukseen, ei myöskään muuta kyseisen alustan tarjoaman välityspalvelun oikeudellista luonnehdintaa.
- 64 Vaikka tämän tuomion 59–63 kohdassa mainittuja Airbnb Irelandin tarjoamia palveluita, ovatpa ne vaihtoehtoisia tai eivät, tarkasteltaisiin kokonaisuutena, niiden vuoksi ei voida kyseenalaistaa sitä, että tämän yhtiön tarjoama välityspalvelu on erotettavissa oleva ja että se on siis luokiteltava tietoyhteiskunnan palveluksi, koska muuten tämän palvelun ominaispiirteitä muutettaisiin olennaisella tavalla. Tältä osin olisi sitä paitsi ristiriitaista, että tällaiset lisäarvoa tuovat liitännäiset palvelut, joita

sähköinen alusta tarjoaa asiakkailleen muun muassa erottuakseen kilpailijoistaan, voisivat muiden seikkojen puuttuessa muuttaa tämän sähköisen alustan toiminnan luonnetta ja näin ollen sen oikeudellista luonnehdintaa, kuten julkisasiamies ratkaisuehdotuksensa 46 kohdassa toteaa.

- 65 Lisäksi, ja toisin kuin AHTOP ja Ranskan hallitus väittävät, Airbnb Irelandin tarjoaman kaltaisen välityspalvelun toimintatapoja ei voida rinnastaa sen kaltaisen välityspalvelun toimintatapoihin, joka oli kyseessä 20.12.2017 annetussa tuomiossa Asociación Profesional Elite Taxi (C-434/15, EU:C:2017:981, 39 kohta) ja 10.4.2018 annetussa tuomiossa Uber France (C-320/16, EU:C:2018:221, 21 kohta).
- 66 Sen lisäksi, että mainitut tuomiot liittyvät kaupunginsisäisten henkilökuljetusten erityiseen asiayhteyteen, johon sovelletaan SEUT 58 artiklan 1 kohtaa, ja että Airbnb Irelandin tarjoamia palveluita ei voida verrata edeltävässä tuomion kohdassa mainittuihin tuomioihin johtaneissa asioissa kyseessä olleisiin palveluihin, tämän tuomion 59–63 kohdassa mainituista liitännäispalveluista ei ole tullut ilmi sellaista määräysvallan tasoa, jonka unionin tuomioistuin totesi kyseisissä tuomioissa.
- 67 Unionin tuomioistuin katsoi kyseisissä tuomioissa, että Uber käytti ratkaisevaa vaikutusvaltaa sellaisten ei-ammattimaisten kuljettajien tarjoamien kuljetuspalvelujen edellytyksiin, jotka käyttivät kyseisen yhtiön niiden käyttöön asettamaa sovellusta (tuomio 20.12.2017, Asociación Profesional Elite Taxi, C-434/15, EU:C:2017:981, 39 kohta ja tuomio 10.4.2018, Uber France, C-320/16, EU:C:2018:221, 21 kohta).
- 68 Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen mainitsemien niiden seikkojen perusteella, joista muistutetaan tämän tuomion 19 kohdassa, ei kuitenkaan voida katsoa, että Airbnb Ireland käyttää tällaista ratkaisevaa vaikutusvaltaa niiden majoituspalvelujen tarjoamisen edellytyksiin, joihin sen välityspalvelu liittyy, ja näin on muun muassa siitä syystä, että Airbnb Ireland ei määritä suoraan eikä välillisesti pyydettyjen vuokrien suuruutta, kuten tämän tuomion 56 ja 62 kohdassa todetaan, eikä se valitse vuokranantajia tai majoituspaikkoja, joita sen alustalla tarjotaan vuokralle.
- 69 Edellä esitetyn perusteella ensimmäiseen kysymykseen on vastattava, että direktiivin 2000/31 2 artiklan a alakohtaa, jossa viitataan direktiivin 2015/1535 1 artiklan 1 kohdan b alakohtaan, on tulkittava siten, että välityspalvelua, jonka tarkoituksena on saattaa yhteen sähköisen alustan avulla, korvausta vastaan, mahdollisia vuokralaisia ja lyhytaikaista majoituspalvelua tarjoavia ammattimaisia tai ei-ammattimaisia vuokranantajia ja jonka yhteydessä tarjotaan joitakin tämän välityspalvelun liitännäisiä palveluita, on pidettävä tietoyhteiskunnan palveluna, joka kuuluu direktiivin 2000/31 soveltamisalaan.

Toinen kysymys

Toimivalta

- 70 Ranskan hallitus väittää, että unionin tuomioistuin ei selvästikään ole toimivaltainen vastaamaan toiseen kysymykseen, koska ennakkoratkaisua pyytänyt tuomari pyytää unionin tuomioistuinta ratkaisemaan, kuuluuko Airbnb Irelandin toiminta Hoguet-lain aineelliseen soveltamisalaan ja siis tulkitsemaan Ranskan oikeutta.
- 71 Toisen kysymyksen sanamuodosta ilmenee kuitenkin, että ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin ei tiedustele unionin tuomioistuimelta, voidaanko Hoguet-lakia soveltaa Airbnb Irelandin toimintaan, vaan se kysyy, voidaanko Airbnb Irelandia vastaan vedota tähän lakiin, joka sen mukaan rajoittaa tietoyhteiskunnan palvelujen tarjoamisen vapautta.

- 72 Tällainen kysymys, joka liittyy läheisesti direktiivin 2000/31 3 artiklan 4 kohdan a alakohdassa jäsenvaltioille myönnettyyn oikeuteen poiketa tietoyhteiskunnan palvelujen tarjoamisen vapauden periaatteesta ja kyseisen direktiivin 3 artiklan 4 kohdan b alakohdassa näille valtioille asetettuun velvollisuuteen ilmoittaa komissiolle ja asianomaiselle jäsenvaltiolle tätä periaatetta haittaavista toimenpiteistä, on unionin oikeuden tulkintaa koskeva kysymys.
- 73 Unionin tuomioistuimella on näin ollen toimivalta vastata tähän kysymykseen.

Tutkittavaksi ottaminen

- 74 Ranskan hallitus katsoo toissijaisesti, että koska ennakkoratkaisua pyytänyt tuomari ei ole osoittanut, että Airbnb Irelandin toiminta kuuluu Hogue-lain aineelliseen soveltamisalaan, sen toisessa kysymyksessä ei selosteta niitä syitä, joiden vuoksi se ryhtyi pohtimaan direktiivin 2000/31 tulkintaa, eikä siinä osoiteta yhteyttä tämän direktiivin ja Hogue-lain välillä. Ranskan hallituksen mukaan toinen kysymys ei siis täytä unionin tuomioistuimen työjärjestyksen 94 artiklassa asetettuja vaatimuksia, ja se on näin ollen jätettävä tutkimatta.
- 75 Tältä osin, kuten tämän tuomion 30 kohdassa todetaan, toisesta kysymyksestä käy ilmi, että ennakkoratkaisua pyytäneen tuomarin mukaan Airbnb Irelandin sähköisen alustansa avulla tarjoama välityspalvelu kuuluu tämän lain aineelliseen soveltamisalaan.
- 76 Lisäksi ennakkoratkaisua pyytänyt tuomari täytti työjärjestyksen 94 artiklassa asetetut vähimmäisvaatimukset, kun se toi esiin, että kyseisellä lailla rajoitetaan pääasiassa kyseessä olevan välityspalvelun kaltaisia palveluita ja direktiivin 2000/31 1 ja 3 artiklassa vahvistettua tietoyhteiskunnan palvelujen vapaan liikkuvuuden periaatetta, ja mainitsi samalla vaikeuksista tulkita tätä viimeksi mainittua direktiiviä siltä osin, voidaanko Hogue-lain kaltaiseen kansalliseen lainsäädäntöön vedota Airbnb Irelandia vastaan.
- 77 Toinen kysymys on näin ollen otettava tutkittavaksi.

Asiakysymys

- 78 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee toisella kysymyksellään unionin tuomioistuimelta, voidaanko pääasiassa kyseessä olevaan lainsäädäntöön vedota Airbnb Irelandia vastaan.
- 79 Tämä kysymys on jatkoa Airbnb Irelandin perusteluille, jotka koskevat sitä, että pääasiassa kyseessä olevat Hogue-lain säännökset ovat ristiriidassa direktiivin 2000/31 kanssa, ja erityisesti sitä, että Ranskan tasavalta ei ole noudattanut kyseisen direktiivin 3 artiklan 4 kohdassa asetettuja edellytyksiä, joiden on täyttyttävä, jotta jäsenvaltiot voivat toteuttaa tietoyhteiskunnan palvelujen tarjoamisen vapautta rajoittavia toimenpiteitä.
- 80 Toinen kysymys on näin ollen ymmärrettävä siten, että sillä pyritään selvittämään, onko direktiivin 2000/31 3 artiklan 4 kohtaa tulkittava niin, että yksityinen voi vastustaa sitä, että rikosoikeudellisessa menettelyssä, jossa se on esittänyt asianomistajana yksityisoikeudellisen vaatimuksen, siihen sovelletaan jäsenvaltion toimenpiteitä, joilla rajoitetaan tämän yksityisen toisesta jäsenvaltiosta käsin tarjoaman tietoyhteiskunnan palvelun vapaata liikkuvuutta, kun kyseiset toimenpiteet eivät ole kaikkien kyseisessä säännöksessä säädettyjen edellytysten mukaisia.
- 81 Alustavana huomautuksena on todettava, kuten ennakkoratkaisua pyytänyt tuomarikin katsoo, että pääasiassa kyseessä olevalla lainsäädännöllä rajoitetaan tietoyhteiskunnan palvelujen tarjoamisen vapautta.

- 82 Yhtäältä nimittäin Hogue-t-laisa asetetut vaatimukset, joihin ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuim viittaa, eli lähinnä ammattikortin haltijan asemaa koskeva velvollisuus, koskevat majoittajien, jotka voivat tarjota majoituspaikkoja, ja tällaista majoitusta etsivien henkilöiden yhteen saattamisesta koostuvan palvelun tarjoamisen aloittamista direktiivin 2000/31 2 artiklan h alakohdan i alakohdassa tarkoitettulla tavalla, eivätkä ne kuulu yhteenkään kyseisen direktiivin 2 artiklan h alakohdan ii alakohdassa tarkoitettuun soveltamisalan ulkopuolelle jäävään ryhmään. Toisaalta niitä sovelletaan muun muassa muihin jäsenvaltioihin kuin Ranskan tasavaltaan sijoittautuneisiin palvelun tarjoajiin, minkä vuoksi tämä palveluiden tarjoaminen Ranskassa vaikeutuu.
- 83 Direktiivin 2000/31 3 artiklan 4 kohdan mukaan jäsenvaltiot voivat toteuttaa yhteensovitetuun alaan kuuluvan tietyn tietoyhteiskunnan palvelun osalta toimenpiteitä, joilla poiketaan tietoyhteiskunnan palvelujen tarjoamisen vapauden periaatteesta, jos kaksi kumulatiivista edellytystä täyttyvät.
- 84 Yhtäältä direktiivin 2000/31 3 artiklan 4 kohdan a alakohdan mukaisesti kyseessä olevan rajoittavan toimenpiteen on oltava tarpeellinen yleisen järjestyksen, kansanterveyden suojelun, yleisen turvallisuuden tai kuluttajansuojan varmistamiseksi, sen on kohdistuttava tietoyhteiskunnan palveluun, joka vahingoittaa tosiasiallisesti näiden tavoitteiden saavuttamista tai saattaa vakavalla tavalla vaarantaa näiden viimeksi mainittujen saavuttamisen, ja sen on lopuksi oltava oikeassa suhteessa kyseisiin tavoitteisiin nähden.
- 85 Toisaalta kyseisen direktiivin 3 artiklan 4 kohdan b alakohdan toisessa luetelmakohdassa edellytetään, että asianomainen jäsenvaltio on ennen kyseisten toimenpiteiden toteuttamista ilmoittanut komissiolle ja jäsenvaltiolle, jonka alueelle kyseessä olevan palvelun tarjoaja on sijoittautunut, aikomuksestaan toteuttaa rajoittavia toimenpiteitä, sanotun rajoittamatta tuomioistuimen menettelyä, mukaan lukien oikeudenkäyntiä edeltävä menettelyvaihe ja rikosoikeudelliseen esitutkintaan liittyvät toimenpiteet.
- 86 Ranskan hallitus ei kiistänyt tämän toisen edellytyksen osalta sitä, ettei Ranskan tasavalta ilmoittanut Hogue-t-laista komissiolle eikä Irlannille, joka on jäsenvaltio, johon Airbnb Ireland on sijoittautunut.
- 87 Tältä osin on heti aluksi todettava, että siitä, että kyseinen laki annettiin ennen direktiivin 2000/31 voimaantuloa, ei voi olla seurauksena, että Ranskan tasavalta vapautuisi ilmoittamisvelvollisuudestaan. Kuten julkisasiamies toteaa ratkaisuehdotuksensa 118 kohdassa, unionin lainsäätävä ei ole säätänyt poikkeuksesta, jonka nojalla jäsenvaltioiden sallittaisiin pitävän voimassa aiempia toimenpiteitä, jotka voivat rajoittaa tietoyhteiskunnan palvelujen tarjoamisen vapautta kyseisessä direktiivissä tätä varten säädettyjen edellytysten vastaisesti.
- 88 On siis ratkaistava, merkitseekö se, että jäsenvaltio ei ole täyttänyt direktiivin 2000/31 3 artiklan 4 kohdan b alakohdan toisessa luetelmakohdassa säädettyä velvollisuutta ilmoittaa etukäteen toimenpiteistä, joilla rajoitetaan toisesta jäsenvaltiosta peräisin olevien tietoyhteiskunnan palvelujen tarjoamisen vapautta, että asianomaiseen lainsäädäntöön ei voida vedota yksityisiä vastaan niiden seurauksien tavoin, jotka aiheutuvat siitä, että jäsenvaltio ei täytä velvollisuuttaan ilmoittaa etukäteen teknisistä määräyksistä direktiivin 2015/1535 5 artiklan 1 kohdassa säädettyllä tavalla (ks. vastaavasti tuomio 30.4.1996, CIA Security International, C-194/94, EU:C:1996:172, 54 kohta).
- 89 Tältä osin on ensinnäkin todettava, että direktiivin 2000/31 3 artiklan 4 kohdan b alakohdan toisessa luetelmakohdassa asetetaan jäsenvaltioille täsmällinen velvollisuus ilmoittaa etukäteen komissiolle ja jäsenvaltiolle, jonka alueelle kyseisen palvelun tarjoaja on sijoittautunut, niiden aikomuksesta toteuttaa toimenpide, jolla rajoitetaan kyseisen tietoyhteiskunnan palvelun vapaata liikkuvuutta.
- 90 Sisällöltään tässä säännöksessä säädetty velvollisuus on siis riittävän selkeä, täsmällinen ja ehdoton, jotta sillä voidaan katsoa olevan välitön oikeusvaikutus, ja yksityiset voivat näin ollen vedota siihen kansallisissa tuomioistuimissa (ks. analogisesti tuomio 30.4.1996, CIA Security International, C-194/94, EU:C:1996:172, 44 kohta).

- 91 Toiseksi on riidatonta – kuten direktiivin 2000/31 3 artiklan 2 kohdasta, yhdessä sen johdanto-osan kahdeksannen perustelukappaleen kanssa, ilmenee –, että tämän direktiivin tavoite on varmistaa tietoyhteiskunnan palvelujen vapaa liikkuvuus jäsenvaltioiden välillä. Tähän tavoitteeseen pyritään vapaan liikkuvuuden vaarantavien toimenpiteiden valvontamekanismilla, jonka avulla sekä komissio että jäsenvaltio, jonka alueelle kyseessä olevan tietoyhteiskunnan palvelun tarjoaja on sijoittautunut, voivat varmistautua siitä, että nämä toimenpiteet ovat tarpeen yleistä etua koskeviin pakottaviin syihin liittyvien päämäärien saavuttamiseksi.
- 92 Kuten kyseisen direktiivin 3 artiklan 6 kohdasta ilmenee, komissio, jonka tehtävänä on tutkia mahdollisimman nopeasti ilmoitettujen toimenpiteiden yhteensoveltuvuus unionin oikeuden kanssa, on silloin, kun se katsoo, että suunnitellut toimenpiteet ovat ristiriidassa unionin oikeuden kanssa, velvollinen vaatimaan asianomaista jäsenvaltiota jättämään toteuttamatta kyseiset toimenpiteet tai lopettamaan kiireellisesti kyseessä olevat toimenpiteet. Tämä menettely mahdollistaa siten sen, että komissio voi välttää EUT-sopimuksen vastaisten kaupan esteiden toteuttamisen tai ainakin niiden pysyttämisen muun muassa ehdottamalla muutoksia asianomaisiin kansallisiin toimenpiteisiin (ks. analogisesti tuomio 30.4.1996, CIA Security International, C-194/94, EU:C:1996:172, 41 kohta).
- 93 Kuten muun muassa Espanjan hallitus huomauttaa ja kuten direktiivin 2000/31 3 artiklan 6 kohdasta ilmenee, tämän direktiivin 3 artiklan 4 kohdan b alakohdan toisessa luetelmakohdassa ei kylläkään nimenomaisesti säädetä, toisin kuin direktiivin 2015/1535 5 artiklan 1 kohdassa, sille jäsenvaltiolle kuuluvasta standstill-velvollisuudesta, joka aikoo toteuttaa toimenpiteen, jolla rajoitetaan tietoyhteiskunnan palvelun tarjoamisen vapautta. Kuten tämän tuomion 89 kohdassa todetaan, asianmukaisesti perusteltuja kiireellisiä tapauksia lukuun ottamatta asianomaisen jäsenvaltion on kuitenkin ilmoitettava ennalta komissiolle ja jäsenvaltiolle, jonka alueelle kyseisen palvelun tarjoaja on sijoittautunut, aikomuksestaan toteuttaa tällainen toimenpide.
- 94 Kun otetaan huomioon tämän tuomion 89–92 kohdassa esitetyt seikat, direktiivin 2000/31 3 artiklan 4 kohdan b alakohdan toisessa luetelmakohdassa käyttöön otettu ennalta ilmoittamista koskeva velvollisuus ei ole pelkkä tietojen antamista koskeva vaatimus, joka on rinnastettavissa siihen, joka oli kyseessä 13.7.1989 annettuun tuomioon Enichem Base ym. (380/87, EU:C:1989:318, 19–24 kohta) johtaneessa asiassa, vaan olennainen menettelymääräys, jolla voidaan perustella sitä, ettei ilmoittamatta jätettyihin toimenpiteisiin, joilla rajoitetaan tietoyhteiskunnan palvelujen tarjoamisen vapautta, voida vedota yksityisiä vastaan (ks. analogisesti tuomio 30.4.1996, CIA Security International, C-194/94, EU:C:1996:172, 49 ja 50 kohta).
- 95 Kolmanneksi on todettava, että 30.4.1996 annetussa tuomiossa CIA Security International (C-194/94, EU:C:1996:172) direktiivin 2015/1535 osalta esitetyn ratkaisun soveltaminen myös direktiiviin 2000/31 on sitäkin perustellumpaa, koska – kuten komissio perustellusti totesi suullisessa käsittelyssä – direktiivin 2000/31 3 artiklan 4 kohdan b alakohdan toisessa luetelmakohdassa säädetyllä ilmoittamisvelvollisuudella ei pyritä estämään – kyseiseen tuomioon johtaneessa asiassa kyseessä olevan toimenpiteen tavoin – sitä, että jäsenvaltio toteuttaa toimenpiteitä, jotka kuuluvat sen toimivaltaan ja voivat vaikuttaa palvelujen tarjoamisen vapauteen, vaan estämään se, että jäsenvaltio loukkaa kyseisen tietoyhteiskunnan palvelun tarjoajan sijoittautumisjäsenvaltion periaatteellista toimivaltaa.
- 96 Edellä esitetystä seuraa, että siitä, että jäsenvaltio ei ole täyttänyt direktiivin 2000/31 3 artiklan 4 kohdan b alakohdan toisessa luetelmakohdassa säädettyä velvollisuuttaan ilmoittaa toimenpiteistä, joilla rajoitetaan toisesta jäsenvaltiosta peräisin olevien tietoyhteiskunnan palvelujen tarjoamisen vapautta, on seurauksena, ettei kyseiseen toimenpiteeseen voida vedota yksityisiä vastaan (ks. analogisesti tuomio 30.4.1996, CIA Security International, C-194/94, EU:C:1996:172, 54 kohta).
- 97 Tästä on vielä todettava, että kuten sellaisten teknisten määräysten osalta, joita jäsenvaltio ei ole ilmoittanut direktiivin 2015/1535 5 artiklan 1 kohdan mukaisesti, siihen, ettei ilmoittamatta jätettyä tietoyhteiskunnan palvelujen tarjoamisen vapautta rajoittavaa toimenpidettä voida soveltaa yksityistä

vastaan, on mahdollista vedota paitsi rikosoikeudellisessa menettelyssä (ks. vastaavasti tuomio 4.2.2016, Ince, C-336/14, EU:C:2016:72, 84 kohta) myös yksityisten välisessä riidassa (ks. analogisesti tuomio 27.10.2016, James Elliott Construction, C-613/14, EU:C:2016:821, 64 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

- 98 Näin ollen pääasiassa kyseessä olevan kaltaisessa menettelyssä, jossa rikostuomioistuimessa vireillä olevassa asiassa yksityinen on esittänyt toista yksityistä kohtaan asianomistajana korvausvaatimuksen vahingosta, joka on aiheutunut rikosoikeudellisen menettelyn kohteena olevasta rikkomuksesta, se, että jäsenvaltio ei ole noudattanut velvollisuuttaan ilmoittaa tällaisesta rikkomuksesta direktiivin 2000/31 3 artiklan 4 kohdan b alakohdan toisen luettelukohtaan nojalla, johtaa siihen, että kansalliseen toimenpiteeseen, jossa säädetään tällaisesta rikkomuksesta, ei voida vedota menettelyn kohteena olevaa yksityistä vastaan ja tämä yksityinen voi näin vedota tähän ilmoittamisvelvollisuuden noudattamatta jättämiseen häntä vastaan vireille pannun rikosoikeudellisen menettelyn yhteydessä ja myös tässä menettelyssä asianomistajana olevan yksityisen esittämän vahingonkorvausvaatimuksen yhteydessä.
- 99 Kun otetaan huomioon, että Ranskan tasavalta ei ole tehnyt ilmoitusta Hoguet-laista ja että direktiivin 2000/31 3 artiklan 4 kohdassa tarkoitettut, tämän tuomion 84 ja 85 kohdassa mainitut edellytykset ovat kumulatiivisia, on katsottava, ettei kyseistä lakia missään tapauksessa sovelleta yksityiseen, joka on sellaisessa tilanteessa kuin Airbnb Ireland on pääasiassa, riippumatta siitä, täyttääkö kyseinen laki muut tässä säännöksessä säädetyt edellytykset.
- 100 Edellä esitetyn perusteella toiseen kysymykseen on vastattava, että direktiivin 2000/31 3 artiklan 4 kohdan b alakohdan toista luettelukohtaa on tulkittava siten, että yksityinen voi vastustaa sitä, että rikosoikeudellisessa menettelyssä, jossa yksityinen on esittänyt asianomistajana yksityisoikeudellisen vaatimuksen, siihen sovelletaan sellaisia jäsenvaltion toimenpiteitä, joilla rajoitetaan sen toisesta jäsenvaltiosta käsin tarjoaman tietoyhteiskunnan palvelun vapaata liikkuvuutta, jos mainituista toimenpiteistä ei ole tehty kyseisen säännöksen mukaista ilmoitusta.

Oikeudenkäyntikulut

- 101 Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely unionin tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä unionin tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (suuri jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

- 1) **Tietoyhteiskunnan palveluja, erityisesti sähköistä kaupankäyntiä, sisämarkkinoilla koskevista tietyistä oikeudellisista näkökohdista 8.6.2000 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2000/31/EY (direktiivi sähköisestä kaupankäynnistä) 2 artiklan a alakohtaa, jossa viitataan teknisiä määräyksiä ja tietoyhteiskunnan palveluja koskevia määräyksiä koskevien tietojen toimittamisessa noudatettavasta menettelystä 9.9.2015 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2015/1535 1 artiklan 1 kohdan b alakohtaan, on tulkittava siten, että välityspalvelua, jonka tarkoituksena on saattaa yhteen sähköisen alustan avulla, korvausta vastaan, mahdollisia vuokralaisia ja lyhytaikaista majoituspalvelua tarjoavia ammattimaisia tai ei-ammattimaisia vuokranantajia ja jonka yhteydessä tarjotaan joitakin tämän välityspalvelun liitännäisiä palveluita, on pidettävä tietoyhteiskunnan palveluna, joka kuuluu direktiivin 2000/31 soveltamisalaan**
- 2) **Direktiivin 2000/31 3 artiklan 4 kohdan b alakohdan toista luettelukohtaa on tulkittava siten, että yksityinen voi vastustaa sitä, että rikosoikeudellisessa menettelyssä, jossa yksityinen on esittänyt asianomistajana yksityisoikeudellisen vaatimuksen, siihen sovelletaan**

sellaisia jäsenvaltion toimenpiteitä, joilla rajoitetaan sen toisesta jäsenvaltiosta käsin tarjoaman tietoyhteiskunnan palvelun vapaata liikkuvuutta, jos mainituista toimenpiteistä ei ole tehty kyseisen säännöksen mukaista ilmoitusta.

Allekirjoitukset